

נראדה אור

פרשת תולדות תשפ"ד

גליון קצה שנה ד

באוד רבוה"ק מלעכוויטש קוידענו

{ שניני אור }

בפרשת השבוע כבר אוחזים אנו בלימוד מסכת חיייהם של יצחק ויעקב אבותינו, אך מה נעשה ועדיין לא סיימנו [וגם אי אפשר לסיים] עם מסכת חיייו של אברהם אבינו. בפרט כאשר הנושא הוא השבת בה עוסקים אנו תמיד עוד ועוד.

דורשי ה' זרע אברהם אוהבו המאחרים לצאת מן השבת וממהרים לבוא. הקשו הצדיקים הסדר הנכון הוא הלא שקודם ממהרים לבוא לשבת ואח"כ מאחרים לצאת ממנה, ומדוע הפך בעל הזמר את הסדר.

מבאר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כי מדובר כאן על דורשי ה' – הדורשים תמיד להדבק בהשם יתברך ובמצוותיו, שדרישתם ותשוקתם באה מכך שהם זרע אברהם אוהבו שבגודל אהבת יוצרו השתוקק תמיד לעוד ועוד מצוות.

אצלם האהבה למצות אינה רק בשעת קיומם, אלא טרם מסיימם הם מצוה אחת כבר משתוקקים הם למצוה נוספת – יש לו מנה רוצה מאתיים. וכך בדיוק בשבת – כאשר הם מאחרים לצאת מן השבת – מתקשים להפרד מנועם קדושתה, כבר הם ממהרים לבוא – משתוקקים לשבת הבאה.

בדרך זו מבאר אדמו"ר שליט"א את הסתירה המובאת בספה"ק, שבמקום אחד אמרו חז"ל אילו שמרו ישראל שבת אחת מיד נגאלים, ובמקום אחר אמרו אילו שמרו שתי שבתות מיד נגאלין.

אלא שביאת הגאולה אכן תלויה בשבת אחת אמנם שבת אחת שהיא כשתים, שבת שישמרו ישראל מתוך אהבה שכזו שכבר בתוך השבת ישתוקקו לעוד שבת. הרי לנו שתי שבתות בשבת אחת.

רק נקודה קטנה – לפעמים נראה את אותו בחור או אברך שהכרת פניו והתנהגותו עונים בו שבחסד ה' זוכה הוא ל"וממהרים לבוא" – אהבה ותשוקה לאור השבת. אמנם כאשר מגיעים למרכז האור – כנסת ישראל יהיה בן זוגך, כדברי מרן הלעכוויטשער שהתכנסות יהודים יחד היא הבן זוג לשבת, נעלמת משום מה המהירות לבוא והוא בושש מלהגיע בזמן.

ודאי תירוץ נכון בפיו מדוע זה מתנהל כך, אך כנסת ישראל פירושו שכל אחד נותן את חלקו מאהבה למען הכלל ומכח כולם יחד עולה ומתלקחת שלהבת השבת. מעט תשומת לב ומעט מאמץ של כל אחד לקיים וממהרים לבוא ואת הרווח הגדול מרגישים כולנו.

{ דברות קודש }

דבקות ישראל בהשם יתברך בכל זמן ומצב

ויש דורות חלשים שהחושך יססה ארץ ונצרכים ליגיעה רבה כדי להכיר כבודו יתברך ולהרגיש חיות רוחנית.

ותפקיד האדם לקבוע עצמו בעבודת הבורא בחלק המעשה בפועל בכל מצב שהוא, מתוך שיודע שבעצם מציאותו דבוק ביוצרו בכל זמן ומצב, ממילא אין עבודתו משתנית בין אם מרגיש לבבו או שאין מרגיש, בין אם נמצא בדור גבוה או בדור חלש.

הקדמת נעשה לנשמע – לכלל המצבים והזמנים

זהו ענין הקדמת נעשה לנשמע בקבלת התורה (ראה שבת פח.), כי בבחינת 'נשמע' המורה על ההשגה יש שינוי בין זמן לזמן, אבל בחינת 'נעשה' המורה על העבודה בפועל ביד האדם להחזיק בה תמיד בלא שינוי. ובעת קבלת התורה השיגו ישראל גודל הדבקות בהשם יתברך בפנימיות נפשם, ומתוך זה הקדימו נעשה לנשמע בקבלת אמיתית שיהיו דבקים תמיד בעבודתו יתברך בבחינת 'נעשה' אף בעת שלא יזכו לבחינת 'נשמע', ולא תשתנה עבודתם בהשתנות המצבים והדורות.

על זה יצתה בת קול ואמרה להם מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו, כי המלאך על שם שליחותו נקרא, שכל מציאותו לעשות רצון קונו בשליחותו ואין מציאות זו משתנית בכל אופן שהוא, ובעת ההיא זכו ישראל לדבק מציאותם בהשם יתברך באופן שלא תשתנה בכל זמן ומצב.

וחושך זה יין

זה אשר היה בימי בימי חשמונאים, כדאיתא במדרש (בראשית רבה ב, ד) 'והארץ היתה תוהו ובהו וחושך על פני תהום' (א, ב), 'וחושך' – זה יין שהחשיכו עיניהם של ישראל בגזירותיהם שהיו אומרים להם כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל. כי באותו זמן היו ישראל במצב שפל מאד, ואזי אמרו להם היונים שבהיותם כל כך בשפלות כבר אין להם חיבור ודבקות ביוצרים. וזהו כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל, שמצד עבודתכם ודרגתכם אין אתם ראויים להדבק באלוקים חיים ח"ו.

המשך בעמוד הבא >>>

ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', ויתן לך האלקים וגו' (כו, כז-כח), וברש"י כריח שדה תפוחים.

אח"כ (פסוק לג) כתיב 'יחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד ויאמר מי אפוא הוא הציד ציד ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה'.

בקדושת לוי בפרשתן מביא דברי הרמב"ן שמשמים נסתובב שיברך יצחק את יעקב בעוד שבדעתו לברך את עשו כדי שיבואו הברכות ליעקב בלא דעת, עיי"ש.

שני אופנים בהשפעת הברכה לישראל

הביאור כי שני אופנים יש בהנהגת הבורא יתברך בהשפעת שפע הברכה לישראל, האחת שנמשך השפע כפי עבודתם ומדרגתם, כדכתיב (דברים יא, ג) 'והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי וגו' ונתתי מטר ארצכם בעתו וגו' ואכלת ושבעת.

והשנית שנמשך השפע בחסד ה' עליהם אף שאינם ראויים, כדכתיב (ויקרא כו, מד) 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלקיהם', כי ברית הבורא יתברך עם ישראל עומדת תמיד אף בהיותם בשפל המצב, והוא מכח נקודה הפנימית שבאיש יהודי שאין תלויה במעשיו – 'צח ישראל לא ישקר' (שמואל א טו, כט), ואף אם יש הרבה הסתרות עומדת בטהרתה, ומכחה דבקים ישראל בהשם יתברך בכל מצב וזמן שהוא.

עבודת היהודי בכל זמן ללא שינוי

וכאשר נוהג הבורא יתברך עם ישראל בהנהגה זו להשפיע להם ברכה מכח דבקותם הנצחית בו, צריכים אף ישראל לעבדו בדרך זו. כי לאו כל הזמנים שוים אצל האדם, יש זמנים גבוהים שמרגיש בנפשו חשק ורצון לעבודת יוצרו, ויש זמנים נמוכים יותר שנוצר להתאמץ ולהתגבר בעבודתו מבלי טעם וחשק. וכן אין כל הדורות שוים, כי יש דורות גבוהים יותר שזכו בהם להשגות נעלות, כדאיתא בספה"ק שהיו זמנים שזכו ישראל לעין רואה ואוזן שומעת ברוחניות,

אזי נתגברו כנגדם החשמונאים וזעקו לכל ישראל שלא ישגיחו בדברי היונים ולא יביטו עתה כלל על עבודתם ומצבם, כי ישראל דבקים בהשם יתברך בכל מצב מצד עצם מציאותם, ואף אם אין יהודי עובד בוראו כראוי זכאי לשפע ברכה מא-ל עליון מכח נקודת לבבו הפנימית.

השפעת הברכה לישראל למעלה מדעת

בזה יתבאר טעם נתינת הברכות ליעקב בלא דעת דייקא, כי שפע הברכה מהשם יתברך לישראל קיים בכל מצב ואינו תלוי בהבנה ודעת שראויים לכך, כאשר דבקים המה בהשם יתברך מצד עצם מציאותם למעלה מדעת והשגה.

זהו ביאור הכתוב 'ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', ויתן לך האלקים' וגו', פירש"י שדה של תפוחים. דאיתא בגמרא (שבת פח.) א"ר חמא ברבי חנינא מאי דכתיב (שיר השירים ב, ג) 'כתפוח בעצי היער' וכו', מה תפוח זה פריו קודם לעליו אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע. כלומר שהריח יצחק ביעקב ריח שדה תפוחים - המורה על הקדמת נעשה לנשמע מצד הדבקות הפנימית בהשם יתברך שאין בה שינוי בכל מצב שהוא, ואזי בירכו שיקבל ברכת ה' שאין בה הפסק ושינוי בכל זמן.

זהו הנאמר אח"כ 'מי אפוא הוא הצד צדי ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה', מכל מורה על בחינת

'כל' - דאחיד בשמיא וארעא (זוהר הק' בראשית לא:) שאין הפסק בדבקותו בהשם יתברך, וכיון שהרגיש במטעמים שהביא גודל דבקותו ביוצרו בכל זמן ומצב, גם ברוך יהיה כי ראוי לברכת ה' שאין בה הפסק ושינוי.

יעזור השם יתברך שנוכח להיות תמיד דבקים בהשם יתברך ולכל הברכות בגשמיות וברוחניות ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

תולדות תשע"ה, רעוא דרעיון

מאורי אור

פרשת תולדות באור רבותינו

להתפלל תמיד על השפע

ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ וגו' (כז, כח). ברש"י יתן ויחזור ויתן.

יש לבאר על פי מה דאיתא מהרה"ק מאקצק במה שנתקלל הנחש 'ועפר תאכל כל ימי חיך' (ג, ד), ולכאורה מה קללה היא זו כאשר מזונותיו מצויים לו תמיד, כדאיתא בחז"ל (יומא עה:) עולה לגג מזונותיו עמו יורד למטה מזונותיו עמו. אלא שבעת נחסר לאדם דבר מה נצרך להתפלל ולבקש מהשם יתברך שימלא חסרונו ובוה מתקרב אליו יתברך, ממילא הקללה הגדולה ביותר לנחש במה שלא נחסר לו מאומה, כי אין הקב"ה חפץ שיבוא לפניו לבקש צרכיו.

בזה יתבאר יתן ויחזור ויתן, שלא יבוא כל השפע בפעם אחת אלא תמיד יוצרך שישופע לו עוד, ובוה יבוא בתפלה לפני השם יתברך ויהא תמיד קרוב ליוצרו.

תולדות תשע"ה, ליל שבת

ריבוי השפע בכל נתינה ונתינה

עוד יש לבאר על פי דאיתא בקדושת לוי (לפסח) עה"פ (מיכה ז, טו) 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות'. משל לעני שהרויח בפעם אחת עשרת אלפים דינרים ושמוח מאד, באם אח"כ ירויח אפילו עשרים אלף דינרים לא תהא שמחתו כשמחה הראשונה. רק אם ירויח רבבות אלפים תהא לו שמחה כשמחתו הראשונה.

כן הוא אחר שגאל אותנו הקב"ה ממצרים בניסים ונפלאות, בכדי שתהא לנו בגאולה השלמה שמחה כשמחת יציאת מצרים, צריך הקב"ה כביכול לעשות עמנו ניסים ונפלאות פי כמה וכמה מביציאת מצרים. וזהו כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, שהיו הנפלאות לעתיד שמחה לנו אף כנגד שמחת צאתנו ממצרים, ובדרך זו יש לפרש נוסח התפלה (קדושת חתו בנוסח ספרד) הן גאלתי אתכם אחרית כראשית.

בזה יש לבאר יתן ויחזור ויתן, שתהא נתינה שניה כנתינה ראשונה, כי בכל פעם יהא השפע יותר ויותר עד שתהא השמחה כשמחת נתינה ראשונה.

תולדות תשפ"ג, ליל שבת

נתינת הקב"ה ללא גבול ומדה

בדרך רמז יש לבאר כי דרך ההתנהגות בין בני אדם, שאחר שהיטיב עמו חבירו לא ימהר לבקש ממנו טובה נוספת, ובדאי שלא יטריח עליו לבקש ממנו כמה ענינים בבת אחת. לזה אמר יתן ויחזור ויתן, ללמדנו שמדת הקב"ה אינה כן ויש לבקש ממנו יתברך תמיד כל דבר וענין הנצרך לו, כי ח"ו אין לפניו יתברך שום הגבלה ואין שום מניעה לבקש ממנו עוד ועוד.

תולדות תשפ"ג, ליל שבת, בדרך

פנינה יקרה מהגה"ק רבי שמעון סופר

יצוק"ל אבד"ק קראקא

בפרסום ראשון

יצחק התפלל על צער השכינה

בספריית בית המדרש לרבנים באמריקה שוכן תכריך כתבים מעט הכמות של הרה"ח ר' יעקב משולם ערנפרייז מלעמבערג ע"ה בהם חקק כמה מאמרים מצדיקי דורו, האלקים אנה לירינו מחברת זו ואמרנו כל נמנע טוב ונוכח אנו להיות אכסניה לתורה סהורה זו, וזכותו הגדול יגן בעדנו ועל כל ישראל.

שמעתי מפי הגאון ר' שמעון סופר נ"י אבד"ק קראקא בהגאון רמ"ס [רבי משה סופר] בסעודה שלישית בעת הייתי אצלו בש"ק פרשת תולדות שנת תרל"א על הפסוק 'ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו וגו' ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו.

ודקדק מה שבתחילת הפסוק נאמר רק אשתו ובסוף הפסוק נאמר רבקה אשתו.

אך ידוע מספרים הקדושים כי הכנסת ישראל נקראים אשת השי"ת כביכול, כמאמר הכתוב (שיר השירים ה, א) 'באתי לגני אחותי כלה'. והנה יצחק לא התפלל בפשטות שיהיו לו בנים, אך היה יודע שצריך לצאת מאתו י"ב שבטי י-ה ומשם יהיו הכנסת ישראל, ועל זה ציער עצמו. וזה שאמר הכתוב 'ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו' - כביכול אשת השי"ת, היינו הכנסת ישראל. והכתוב מסיים 'ותהר רבקה אשתו' - אשת יצחק.

יעקב אבינו זכה לברכות בשברון לבו

ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', ויתן לך האלקים וגו' (כז, כח-כח). ברש"י 'כריח שדה', שדה תפוחים.

איתא בגמרא (שבת פח.) א"ר חמא ברבי חנינא מאי דכתיב (שיר השירים ב, ג) 'כתפוח בעצי היער' וכו', מה תפוח זה פריו קודם לעליו אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע. ובתוס' (ד"ה פריו) כתבו דתפוח היינו אתרוג שדר באילנו משנה לשנה ולכך פריו קודם לעליו.

יש לבאר ע"פ דאיתא בתורת אמת מהרה"ק רבי לייבלי איגור מלובלין שיעקב אבינו היה איש תם שאינו חריף לרמות ודבוק במדת האמת, וכיון שבבואו לקבל הברכות הוצרך לומר מעין שקר - 'אנכי עשו בכורך' נשבר לבו בקרבו. ויצחק הריח ריח הטוב של שברון לבו, וזהו 'וירח את ריח בגדיו' כדאיתא בחז"ל (בראשית רבה סה, כב) אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו, שהרגיש יעקב עצמו כבוגד.

כן היה בקבלת התורה שבאמירת משה רבינו לישראל 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש' (שמות יט, יו) נשבר לבם בקרבם וסברו שאין ראויים לזאת, וכדאיתא בספורנו עה"פ (דברים לג, א) 'והם תכו לרגלך', 'תכו' - לשון שבירה - התפללו אליך ברוח נשברה. ובשברון לבם הקדימו נעשה לנשמע, כי נשמע מורה על הבנה והשגה, והקדימו נעשה לאמר שיעשו המצות אף שלפי דרגתם אין מבינים ומשיגים אור התורה והמצוות.

זהו שאמר בגמרא שבזה נמשלו ישראל לתפוח וכדאיתא בתוס' שהכונה לאתרוג, כי אתרוג דומה ללב (ויקרא רבה ל, ד) ומעלת הלב במה שנשבר לפניו יתברך. ובשברון לבם זכו לשני כתרים כנגד נעשה ונשמע, והיה זה מכח יעקב אבינו שנשבר לבו בבואו לפני יצחק אביו. ולזה הריח בו יצחק ריח שדה של תפוחים שהוא אתרוג המורה על הלב, ובשברון לבו זכה לכל הברכות.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מתוך דב"ק תולדות תש"ע, ליל שבת

הרב הדומה למלאך

כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא (מלאכי ב, 2 - הפטרת פרשת השבוע).

ובגמרא (מועד קטן יז.) איתא אם דומה הרב למלאך ה' יבקשו תורה מפיו ואם לאו אל יבקשו תורה מפיו.

ללמוד מרב הלומד תורה לשמה

אם אדם לומד תורה ומתפלל בלי דחילו ורחימו ואז תורתו ותפלתו לא פרחית לעילא, כדאיתא בפסחים (ג.) על פסוק (תהלים קח, ה) 'כי גדול מעל שמים חסדך', ולכן נשאר זאת למטה אצלו, אז הוא מרגיש בעצמו שהוא מלא תורה ותפלה, כי לא עלתה תורתו ותפלתו למעלה לכן הוא רחוק מענוה. אבל אם לומד ומתפלל בדחילו ורחימו, אז כל מעשיו עולה למעלה ולא נשאר אצלו, ומרגיש את עצמו ריקם מכל ואז יכול לבוא לידי ענוה, כי אינו מוצא בעצמו לא תורה ולא תפלה כי הכל עולה למעלה.

ואמר זה הוא שאמרו חז"ל (שבת כה:) על רבי יהודה ב"ר אילעי שבכל ערב שבת מביאין לו עריבה של מים וגו' ומתעטף בסדינין ודומה למלאך ה' צבאות, כידוע שבכל שבת מחויבין לחדש איהו חידושי תורה כידוע מספרי המקובלים (עי' זוה"ק ח"ג קעג). ואמרו חז"ל אם הרב דומה למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו, ואם לאו אל יבקשו, לכן היה רבי יהודה ב"ר אילעי דומה למלאך ה' צבאות, ומלאך הוא בחינת פרחית לעילא, כמו שאמרו רז"ל (ד"ר ו, י) על פסוק (קהלת י, כ) 'כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר', ודבר בזה עוד הרבה בטוב טעם ודעת, ודפח"ח.

אמרי יעקב (היי שדה תרע"ז)

מתוך ההכנעה משתוקק להוסיף בתורה ומצות

איתא בגמרא (שבת פח.) בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להם מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו וכו'.

בעת שעוסק היהודי בתורה ועבודה מתוך הכנעה, אף אחר תורתו ועבודתו מרגיש כמי שעדיין לא התחיל מאומה ומשתוקק לעסוק עוד בתורה ומצוות. זהו ענין הקדמת נעשה לנשמע שעמדו ישראל בקבלת התורה בתכלית ההכנעה, ועל כן אמרו שאף אחר כל מה שעשו חפצים

לשמוע עוד דבר ה' ולעשות דברו, כאילו עדיין לא עשו מאומה.

על זה אמר הקב"ה שזהו רז שמלאכי השרת משתמשין בו, כי המלאכים בטלים לגמרי ליוצרים בלא שום מציאות עצמית, ולכן אף אחר קיום שליחותם אינם מרגישים שהשיגו מאומה בכח עצמם, ומשתוקקים לשמוע עוד דבר ה' ולקיים מצותו.

בזה יש לבאר מאמר רז"ל אם דומה הרב למלאך ה' יבקשו תורה מפיו ואם לאו אל יבקשו תורה מפיו, שאם הרב כמלאך שאינו מתגאה בתורתו לסבור שהוא מכחו יבקשו תורה מפיו, כי לימוד תורה באופן זה מביא לדבקות בהשם יתברך, אבל אם מחזיק טובה לעצמו בתורתו, לא תתקרב נפשו ליוצרה על ידי התורה שלומד ממנו.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הרב דומה למלאך - מלמד תורה בקדושה וטהרה

איתא בטורי זהב (י"ד רסה, סקי"ג) הטעם לסעודת שלום זכר נחם התינוק על שכחת התורה שלמד במעי אמו. ויש לבאר במה מנחמים אותו על אבידה גדולה זו. עוד יש לבאר מה טעם זמן התנחומים דייקא בשבת.

הנראה לבאר שעל עצם הלימוד אין התינוק צריך תנחומין שהרי יכול ללמוד ולידע מה שנשתכח ממנו, אלא עיקר התנחומין על מה שלמד התורה ממלאך בקדושה ובטהרה וכיון שבא לעולם הזה הגשמי היאך יזכה לתורה באופן זה. ולזה מנחמים אותו בשבת שנקראת יומא דאורייתא (זוה"ק יתרו צב.), ובראשית חכמה (שער הקדושה פרק ב) איתא שיום השבת מקור ושושן כל הקדושות, ממילא על ידי השבת יכול לזכות לתורה בקדושה כדרך שלמד במעי אמו.

זהו ביאור מאמר רז"ל אם הרב דומה למלאך ה' צבאות- יבקשו תורה מפיהו וכו', שאם הרב קדוש ומלמד תורה בקדושה וטהרה כדרך שלמד מהמלאך במעי אמו יבקשו תורה מפיהו, אבל אם מלמדה כחכמה בעלמא בלא קדושה אל יבקשו תורה מפיהו.

אגב יש להעיר שבגמרא (נדה ל:) איתא שבהיותו במעי אמו מלמדין אותו כל התורה כולה ולא אמרו שהוא על ידי מלאך, רק אח"כ אמרו שבצאתו ממעי אמו בא מלאך וסוטר על פיו ומשכחו. אמנם בהרבה ספ"ק נזכר שמלאך מלמדו, ואפשר שהכונה לנשמות צדיקים כדרך שמצינו בזוה"ק שנתגלו נשמות הצדיקים ללמד תורה כענין רעיא מהימנא ועוד.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, וירא תשע"ה, ליל שבת - שלום זכר

שמחת הרב שתלמידו מעמידו על האמת

בזמר לשבועות אומרים 'עליונים ששו ותחתונים עלזו בקבלת תורה מסיני'. כי בתחלה בעת עלה משה למרום טענו המלאכים 'תנה הודך על השמים' (תהלים ח, ב) ולא הסכימו שתנתן התורה לבני אדם, אמנם אחר שהשיב להם משה הודו להקב"ה כדאיתא בגמרא (שבת פט.). ולא עוד אלא

שבקבלת התורה באו המלאכים כדאיתא (שבת פח.-): שבעת שירד הקב"ה על הר סיני ירדו עמו כ"ב אלף מלאכי השרת, ואף סייעו בדבר, עוד איתא שכשנרתעו ישראל לאחוריהן היו מלאכי השרת מדדין אותם. ועל זה אמרו בזמור ששמחו המלאכים בנתינת התורה לישראל.

בזה יש לבאר מאמר רז"ל אם הרב דומה למלאך ה' צבאות- יבקשו תורה מפיהו, כי ג' אופנים יש בהתנהגות הרב המלמד תורה ואומר שיעור ותלמידו משיב על דבריו בטענה נכונה. יש שנבהל מדברי התלמיד ומנסה בכל טעדיקי להצדיק דבריו, יש שמודה על האמת ואומר לתלמיד שצדקו דבריו, והמעולה מכל ששמח בדברי תלמידו שמעמידו על האמת.

על זה אמרו אם הרב דומה למלאך ששמח במה שהשיב התלמיד על דבריו ונצחו, כפי ששמחו המלאכים בנתינת התורה לישראל אחר שהשיב להם משה על דבריהם, יבקשו תורה מפיהו כי רק באופן זה יזכה לקבל וללמוד תורת אמת.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, נשא - אחר שבועות השפ"ג, סעודת צפרא דשבתא

ללמוד תורה מרב המלמד אהבה ויראה

מאמר חז"ל הנ"ל צריך ביאור, דמי הוא היודע כיצד נראים מלאכי השרת ואיך ידע אדם לחפש רב הדומה להם.

יתכן הביאור בזה עפ"י מה דאיתא מהארז"ל (ליקוטי תורה) עה"פ (דברים ל, כח) 'הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו' וגו', הנגלות הם עניני העבודה בפועל כתורה ותפלה שגלויים ואפשר לראותם מבחוץ, והנסתרות הם עניני העבודה הפנימיים כאהבה ויראה אשר הם רק לה' אלקינו ואינם נראים מבחוץ.

שני חלקים אלו קיימים גם במגיד שיעור המרביץ תורה לתלמידים, כי יש רב המגיע לשיבה ואומר את השיעור לבחורים ותו לו, ומג"ש כזה יש בו רק חלק הנגלות שנראה לכל. אבל יש מג"ש שמלבד החלק הגלוי שבלימוד התורה עוסק גם בחלק הנסתרות שלא נראה לחוץ, כאשר יש בלבו הרגשה פנימית של אהבת ה' ושמחה של מצוה. רב כזה אינו מלמד רק את התוס', אלא מחדיר בתלמידים אהבת ה' ואהבת תורה, וזהו הרב הדומה למלאך ה' צבאות, שיש בו גם חלק נסתר שאינו נראה כמלאך שאי אפשר לראותו, ורב שכזה יבקשו תורה מפיהו.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, אדר תשע"ט, שמחת שבע ברכות בישיבה"ק לכבוד אחד מרבנייה

נדבת משפחת וינברג שיחי' - נתניה

לרגל השמחה הגדולה באירוסין כנס הבה"ח כמר זאב נ"ו

בן יחידינו הבנוי נשמת הדי"ח ר' ישראל ע"ה

יזכה לבנות בית נאמן בישראל על ארצי התורה והחסידות

ברכת מזל טוב

מעומקא דליבא שטרה באהבה רבה אל מע"כ אבינו מורנו

הרה"ח משה וואלף שליט"א וב"ב י"ד ידירי מוסדותנו הק' בצפת

לרגל השמחה השוריה במעוננו אירוסין אחינו

הבה"ח כמר ישכר דוב נ"ו בשעתומ"צ מבחורי בחורינו הברוכו הק'

עבני בת הדי"ח ר' יצחק פעלדמאן שליט"א אב"י בטאבי ציריך יע"א

כברכה שיוכו לראות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח והבית כהבנתו תהיה לתפארת המשפחת הרוחמנות

מאחלים בלב נרגש בניכם והתנכם

יוסף יהודה, נתן אהרן, יוסף חיים מ"ק

ראש החבורה: עם תחילתם של ה'לעכטינגע ווינטער נעכט' - לילות החורף הארוכים והמאירים, נותנת לנו התורה הק' הזדמנות להצצה בנבכי דרכם של האבות הק', אשר בהליכותיהם, במעשיהם, בשיחם ובשיגם קדשו ורוממו את העולם, רוממות ששיירה ניכרים בעולם הזה עד עצם היום הזה, על כן ברצוננו להעמיק מעט בהליכותיהם של אבות, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים בנגיעה קמעא מאשר נוגע לעבודתנו.

ברוך מרדכי: בדיוק בדרך לכאן למדתי שטיקל 'רמב"ן' עה"ת בפרשת 'לך לך' בד"ה ויעבר אברם בארץ - "אומר לך כלל תבין אותו בכל פרשיות הבאות בענין אברהם יצחק יעקב" פותח הרמב"ן הקדוש את דבריו "הוא ענין גדול, הזכירוהו רבותינו דרך קצרה, ואמרו כל מה שאירע לאבות סימן לבנים, ולכן יארכו הכתובים בספור המסעות וחפירת הארות ושאר המקרים, ויחשוב החושב בהם כאלו הם דברים מיתרים אשר אין בהם תועלת וכולם באים ללמד על העתיד..."

אהרן יוסף: הרי זה מה שלמדנו רבותינו הק'. מרן הס"ק מלעכוויטש בשנה אחת לא אמר תורה ברבים בפרשת ויצא באומרו שהפרשה עצמה היא מלמדנו, בראותנו כיצד יעקב שלימא עסק בעולם הזה בקדושה וטהרה.

חנוך העניך: ברצוני להתבונן בנקודה מעט עמוקה, ואם אשגה תקנו נא אותי. הרי אנחנו בני העם היהודי נפרדים משאר האומות בשני דברים מהותיים, האחד בכך שאנו בני אברהם יצחק ויעקב שהיו עבדי ה' הוכתם עומדת לנו עד עצם היום הזה. והשני הוא כמונן התורה הק' שקבלנו על עצמנו וגם זה בזכות שלושת אבות. לכאורה, אם עצם קיומנו כיהודים הוא בזכות האבות הק' מדוע לא נתן השי"ת את התורה לאבות?! מדוע קיימו הם את המצוות כאינם מצוים? הרי כל עצמותנו הוא בזכותם וללא הרף מזכירים אנו את זכות האבות.

ידידי! ראיתי ממרן אדמו"ר הצעיר הקדוש זי"ע שפירש על הא שכתוב בעקב ז' וירא את המקום מרחוק' אומר רבינו הצעיר - אברהם אבינו חידש שאפשר לראות את השי"ת מקומו של עולם אף מרחוק, וירא את המקום - מרחוק, זו נקודת החידוש של אברהם אבינו! כל האבות הק' עבדו את השי"ת מתוך תלנות, בחשכות, ואף התורה הק' - משוש חייו של כל איש ישראל לא היתה עמם. רק השי"ת ואמונתו היא אשר נוטה את דרכם של האבות הקדושים משך כל ימי חייהם.

אולי אפשר לומר שעל כן לא ניתנה תורה בימי האבות, בכדי שישירשו כח בנו - בניהם אחריהם לדורות עולם, שהשי"ת עמנו בכל מצב, בין אם יש בנו חשק ללימוד התורה ועבודת השי"ת ובין כשאין - כחשיכה כאורה...

שלמה חיים: אכן, שנים ארוכות מסתובב אברהם אבינו בעולם, מתייסר ותוהה, הלא לא יתכן שאין מנהיג לבירה?! אברהם אבינו לא ידע מי הוא המנהיג לבירה, אך זאת ידע בוודאות - לא יתכן שבריאה תייצר בריאה אחרת, לא יתכן שעץ ואבן שהם בעצמם בריאה ישלטו בעולם, ובזאת נדע אנחנו כי כל כח גשמי, יהיה מי ומה שיהיה אינה שולטת בעולם, וברוח ימים אלו - לא משנה מה כוח הצבאי ומספר הטילים שברשותך איננה נפק"מ, אלא כי הנה כחומר ביד היוצר אנחנו בידו, ברצותו מרוצץ, וברצותו מפוצץ שונאי ישראל.

אהרן יוסף: אמנם זו כבר אספתנו השנייה ששיחתנו היא באמונה, אך כבר אמר מרן הס"ק מלעכוויטש על מאמר חז"ל שבעלות האדם לבית דין של מעלה שואלים אותו 'נשאת ונתת באמונה? האיר מרן הס"ק שהשאלה היא האם שיחך ושיגך היה על אמונה בה?!' האם עסקת באמונה?! בפרט ימים טרופים אלו שמי יודע מה ילד יום, יאירו לנו נקודת עבודת האבות שבכל הרפתקי: עדנו עליה החזיקו באמונת אומן.

ברוך מרדכי: הציץ השי"ת ואמר לו אני הוא בעל העולם! הצצה זו מאירה ומפלטת דרך כבר למעלה מארבעת אלפים שנה, וביותר בזרות האחרונים בהם ה'בירה' כל כך דולקת, העולם נוצץ במיליארדי אורות, ולפעמים קצת קשה לנו בשכלנו הגשמי לתפוס כי הכל, אבל הכל, ממך נובד ובוד.

ראש החבורה: קל להגיד, מאד קל לדבר, אבל קשה, קשה מאד לחיות כן! עבודת חיים היא, לזכור שההוא שלקח ממך את המשרה הנכספת לא נטל ממך כלום, אותו שכן ש'לכלך' עליך בשידוכי בנך היה רק השליח לשידוך האמיתי - גם אם השידוך הנכסף עדיין לא הגיע, יכלה הנניר והדוגמאות לא יכלו. יצחק חופר באר והורסים אותה, עוד באר והורסים אותה, יצחק אבינו אינו 'מקטר' אינו מרכזי מלחמה על אבימלך שכרת ברית עם אבי אברהם, עבדיך הרסו באר - הקב"ה אמר להם נתצו, באר נוספת - גם היא יד'.

יעקב יצחק: אני מאד מתנצל על האיחור, הייתי טרוד מאד בצרכי ביתי, לא שמעתי את כל שיחתכם אך את דבריו האחרונים של ראש החבורה שמעתי, שמעתי ונוכרתי מעשה אמנם קצת ארוך אך מאלף במיוחד.

בעיר נתניה היה יהודי - בן דורנו שבשמו ינקב הרב שמעון גבאי. הרב גבאי זה יליד המעברות היה, אחיו ואחיותיו כולם אנשים פשוטים ועמלי כפים, אך הוא כבר בצעירותו נמשך ללמוד בישיבות הקדושות, לאחר נישואיו לבת העיר נתניה, התיישב באחד מבתי המדרשות הפזורים בעיר להגות בתורה הק', אך ר' שמעון לא יכול היה ללמוד בשלוה, כשיצא מן בית המדרש רואה נערים מתהלכים ברחובה של עיר בבטלה, וכידוע הבטלה מביאה לידי שעמום ודבר עבירה.

אספנו לי חסידי...

שיחת חברים בדרכי רבותינו

חורף. הימים כבר ממש קצרים, הלילות מתארכים, האוויר מתקרר, אמרו לנו הצדיקים כי פרשיות חומש בראשית שאנו קוראים בתחילת ימי החורף הם געפעלט'סטע פרשיות - פרשיות העטופות במעיל חורף עבה. איננו יודעים את עומק סודותיה, אלפי שנים נושאים הם הפרשיות את מטמוניהם בשתיקה.

כבר אמרו חסידים, כי המשילו הצדיקים פרשיות אלו למעיל, כי אכן ממש כמעיל הם, הנכנס לעומק המעיל מתחמם, יכול הוא לפסוע במשעולים המושלגים ולהגיע למחוז חפצו לחיים ולשלום, בהתבוננות בעומק פרשיות אלו נמצא כח ואון בנפשנו לעבור את משעולי עולם הזה המושלגים בכל מיני קרייות, כי אכן פרשיות אלו, אורח חייהם של האבות והשבתים הקדושים, יחממו ויפלוסו דרך בקור הנורא השורר בעולם.

תלמידים סביב ר' שמעון ולמדו תורה מפיו.

השקט לא יכול ר' שמעון ולכששמעו סביבת שהותם ברחוב היא מחמת שאין באפשרות הוריהם לשלם שכר לימוד קם ואסף שלושה נערים והושיבם בבית המדרש יחד עמו, והחל ללמדם תורה ללא בקשת תמורה. כצלוחית של פלייטון הנודפת ריחה למרחוק פשטה השמועה כי יש שבר בנתניה, לא עברו ימים מרובים וכבר התאספו עשרה

עם תחילת השנה כבר היה צריך הרב גבאי לשכור מקום לימודים נאות מאחר שמספר התלמידים כבר הגיע לכמה עשרות, כך חלפה שנה ועוד שנה, התלמידים הראשונים גדלים ויש צורך לייסד עבורם ישיבה גדולה, לאחר נישואיהם פתח ר' שמעון כולל אברכים לתלמידים שחפצו לשאת בעולה של תורה, באמת אמרו - לא חלפו ימים רבים ובנתניה התנוססו מוסדות הרב גבאי לתפארת, הכוללים - תשמעו טוב - גנים, תלמוד תורה ובית ספר לבני ובנות האברכים, ישיבה קטנה ישיבה גדולה וששה (!!) כוללי אברכים.

כל זאת החזיק הרב גבאי בעצמו ללא עזרה וסיוע מאף אחד! ולא, לא היה הוא עשיר כלל וכלל... לא זו בלבד, מעולם לא הוצרך רבי שמעון לגלות לחו"ל עבור החזקת מוסדותיו, ומעולם לא איחר לשלם שכר הפועלים הרבים שבמוסדותיו, כששאלוהו מקורביו ובני משפחתו כיצד יתכן הדבר, נענה ר' שמעון בפשטות 'בכל פעם שאני צריך כסף, אני מבקש מהשי"ת שישלח לי - ומעולם לא השיב את פני ריקם!'

כך התנהלו המוסדות שנים רבות על מי מנוחתו בידי האמונות - תרתי משמע - של המנהל ר' שמעון, ויהי היום ובצמידות לתלמוד התורה עמד למכירה מגרש גדול, ר' שמעון שכאמור לא היה עסוק בממון, לא התעניין יתר על המידה במגרש זה, אך כשגונבה לאזונו השמועה כי בית ספר חילוני מעורב רח"ל נמצא במשא ומתן מתקדם לרכישת מגרש זה, ויחד הרב גבאי חרדה גדולה על מאד, הרי ילדים אלו יכולים לפגום חלילה בקדושתם וטהרתם של ילדי ישראל הטהורים עד טעמו טעם חטא.

כדרכו, לא חשב הרב גבאי פעמיים, פנה לבעל הקרקע ואומר לו - ברצוני לרכוש את הקרקע, אמר לו בעל הקרקע, בשמחה רבה, אך יש עלי קופצים רבים ונכבדים, אם תתן לי מליון מאתיים אלף דולר (!!) תקבל את המגרש. ר' שמעון מברר האם הוא צריך לתת את הסכום מיידי, ולכשנענה שייאות לקבלו אף בעוד שלושה חדשים, חתם ר' שמעון מיד על העסקה, כי בשעה שטהרת ילדי ישראל על הכף אין ספקות כלל!

עוברים חודש ואף חודשיים, ואפילו לירה אחת לא נראית באופק, לא כל שכן מליון מאתיים, ירוקים. מגיעים שלושה ימים לפני המועד הנקוב, רבי שמעון פונה בתפילה לבורא עולם ומבקשו שישלח לו מליון ומאתיים אלף דולר...

רבות! תשמעו טוב! לולי הייתי יודע שהסיפור אמיתי לגמרי לא הייתי מספרו! למחרת בבוקר, יומיים לפני מועד התשלום, ניגש אליו יהודי ברחוב ומבקש את פרטי חשבון הבנק לתרומה, רבים הם היהודים אשר נדה ליבם לתת סכום כזה או אחר לצדקה, על כן אינו מייחס חשיבות יתירה לבקשה, וכלאחר יד נותן ליהודי את מספר החשבון.

לא חולפים מספר שעות ור' שמעון מקבל טלפון מהבנק, ברצוני לעדכן - אומר לו הפקיד - שיש לך כעת יתרה בחשבון בסך מיליון שמונה מאות אלף דולר... טרם קלט ר' שמעון את שאזונו שומעות כבר התנתקה השיחה, רץ לבנק - בטח טעה הפקיד בכמה אפסים... אך לא! אכן יתרתו בבנק היא מיליון שמונה מאות אלף דולר! אף לא סנט אחד פחות.

מהבנק מחיש צעדי הרב גבאי לבית המוכר עם צ'ק, רושם עליו את הסכום המבוקש, ואף נותר בידי 600,000 דולר עבור בנין מפואר ורחב ידיים לתלמוד התורה, הרב גבאי ממחר לברר אצל אותו נדבן, מה גרם לו לתרום סכום כה גדול?! השיב הלה כי אביו נפטר זה לא מכבר, ורק לאחר פטירתו הוברר לו ולאחי כי זכה לעשירות מופלגת שלא ידעו עליה בחייו, עד כי בסכום הירושה הראשוני קיבל 18,000,000 דולר, במילים - שמונה עשר מיליון... ומחמת שנפלה עליו כזאת עשירות בפתע פתאום החליט להפריש מיד מעשר כספים, מיד עם החלטתו זו יצא לרחוב וראה את הרב גבאי וגמר בליבו להעביר לו את כספי המעשרות.

צא ולמד מה כוחה של אמונה, אמונת אום נוטרת, האמונה מחיה בעליה. אך הסיפור עדיין לא נגמר, לאחר תקופה נכנס אותו יהודי לחדרו הקטן של הרב גבאי, בידו פנקס המחאות ורושם המחאה על סך 20 מיליון דולר, עשרים מיליון. דולר. סכום שיספיק להחזיק את המוסדות לעשר שנים לכה"פ. בעודו מספר כי כעת סיים עורך דינו של אביו לערוך את חשבון כל נכסיו וחילק את הירושה והסכום שנפל בחלקו היה מאתיים מיליון דולר, על כן רוצה הוא כמעשהו בראשונה להפריש מעשר כספים.

למרבה ההפתעה מסרב הרב גבאי לקחת את הכסף, מליון אחד הוא לקח לכסות חורים אך לא יותר... ומפרט לו רשימת מוסדות תורה וחסד שישמחו ליהנות מתרומתו.. העשיר כמעט נעלב, מה חטאו ומה פשעו תמה הוא, ולאחר הפצרות מרובות משיב ר' שמעון: כשאני נחוץ לממון, כשלוחץ אני אל הקי, פונה אני אל ריבון העולמים ומבקש ממנו שיעזור לי, רגעים אלו הם אצלי רגעים אף קרבת אלקים ואמונה נפלאה, ברצונך לקחת ממני רגעי אמונה אלו?

ראש החבורה: דומה שלאחר סיפור זה - כל מילה נוספת מיותרת, זה כה האבות הקדושים, האור שיאית את ימי החורף מאיר עד היום הזה, לא צריך להיות גדול וצדיק מפורסם בשביל לחיות באמונה שכזו, רק לעמול עליה, לרעות אמונה, לחרוש באמונה.